

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, kedd, 1908. szeptember 8.

192. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fő-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskočka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy óra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 8 hasábos petit sorja 40 fillér.

FIUME BAJAI.

— Magyarok, olaszok, horvátok. —

„Az Ujság“ tegnapi számában, mint mondja, egészen pártatlan, de beavatott kézből a főnti címmel cikket közöl, mely bár első részében helytelen — majdnem autonom-párti — irányban mozog, további fejtegetéseiben mégis kénytelen fokozatosan teljesen a lapunk által való felfogásra átmenni. A cikk második része a következőket mondja:

A közgazdasági fejlődésnek Fiumében hiányzik az éltető eleme: a kívánatos összhang az állam törekvései és a lakosság között. Hoszszu ideje érezzük annak a hátrányát, hogy az államhatalom magára van hagyatva a kezdeményezésben, csakugy, mint a végrehajtásban a magyar kikötőváros közgazdaságának minden területén. A kereskedelmi testületek, amelyeknek hivatása volna a közös érdekek egész vonalán kezdeményezőleg fellépni, Fiumében nem találhatók fel.

Évekkel ezelőtt két kereskedelmi egyesülés volt Fiumében, az egyik a törzslakosságé, a másik az olaszság részvételétől külön állott nagy vállalatoké. Az antagonizmus állandó volt közöttük, míg végre a fiumei Lloyd, a részvénytársaságok egyesülete megszűnt, tagjai pedig kívül maradtak minden egyesülésen. (Megszűnt pedig azért, mert magyar egyesület volt és mert Nákó Sándor gróf az előző kormány által megígért szubvenciót nem tudta, vagy nem akarta a központi kormánynál folyósítani. — A szerk.) A Lloyd helyett horvát kereskedelmi egyesület alakult, amely jól boldogul.

A fiumei kereskedők tehát ez idő szerint három táborban vannak; ha még hozzáteszünk, hogy van még egy negyedik tábor is: a Fiume tranzitórius kereskedelmi jellegéből folyóan számottevő országos kereskedelem, akkor beláthatjuk, hogy Fiumében ezidőszent ki van zárva a közérdekben való munkálkodás kívánatos tárgyilagossága.

A város közönsége is négy csoportra osztható fel: az olaszok, magyarok, horvátok és idegenek csoportjára.

Az olaszság, amely az emlékezetes Bánffy-féle akciótól eltekintve, a mindenkor kormány jóindulatában és támogatásában részesül, okosan és szívósan tartja fenn az olasz elem tulsúlyát, nemcsak a városházán, hanem a társadalmi és kulturális életben is.

A Casino Patriottico, a Società Filarmónica Dramatica, a Cirkolo Letterario mellett számos kis egyesület él Fiumében, amely az autochton lakosság között a harmóniát és az olasz kultura terjesztésének munkáját kiváló sikerrel ápolja. Öreg hiba azonban, hogy a törzslakosság figyelme folyton kisebb mértékben fordul a közgazdaság felé, sőt erről a területéről mindinkább elvonul. Mert ebben rejlik a magyarázata a fiumei szlávtság térhódításának, vagyonosodásának.

A fiumei magyarság tulnyomórészen állami és magántisztviselőkből áll. Akad köztük egynéhány kereskedő is. A magyarság Fiumében nem él sem társadalmi sem kulturális életet. Az intelligens tisztviselőknél nincs kaszinója, köre, nincs könyvtára és soha összejövetele. Az olasz egyesületekben a tagok számát szaporítja egynéhány, de allig 2—3 magyar tisztviselő fordul meg olasz körökben vagy egyesületekben. Utóbinak oka az ismert elenségeskedésen kívül abban keresendő, hogy a Fiumében élő magyarság a társalgás szí mára sem bírja eléggé az olasz nyelvet, az összeköttetés előfeltétele teljesen hiányzik az olaszság és magyarság között.

A magyarok szétszórtságának súlyos következményei jelentkeznek. A magyar tisztviselő lekerülve Fiuméba — ez mindennapi eset — megbotránkozással konstatálja, hogy ebben a városban nincs magyar cégfelírás, a városházán, a törvényszéken stb. az olasz a hivatalos nyelv. Társa, aki már régebben lakik Fiumében, megerősíti őt e hitében és minthogy a felvilágosításra alkalom nincsen, a felfogás a fiumei helyzettel szemben elvadul és forrása lesz a civódásnak, a gyűlöletnek.

A magyarságot ma az olaszszággal egy sorba gyűjteni teljességgel lehetetlen. (Ez igaz. A szerk.) Sem ez, sem az nem kér belőle. Szerencsétlen összeházasítás volna a kedélyek állandó izgatottsága közben. Végcélként ám ez volna kitűzerdő. Hogy ez valamikor évek hosszú sora után ideálisan megvalósítható volna, eszközként előbb a magyarság tömörítése volna a föladat. Az olaszság tanul, művelődik. A magyarságnak is alkalmat kell adni rá. Az állam kulturpalotákat tervez, nem jut egy szerény kulturális hajlék a fiumei magyarságnak?

Az olaszság hála Isten, a maga erejéből bírja kulturájának ápolását, de ha ennek erősítéséhez is szükség volna az állam támogatására, készségesen fel kell ajánlani a számukra. A magyarság, a szegény tisztviselők, akik már évek óta várják abban a méregdrága városban a sokszor megígért líkötői és Karszt-pótlék megadását, nem tarthatnak fenn kaszinót, nem vásárolhat könyveket és nem nevelhetiknek mekeiket magyar kulturában.

Fel kell emelni tehát a fiumei magyarságot — amely mellőzöttnek érezvén magát, el van keseredve — hogy tanuljon és hasznos tagjává váljék a társadalomnak, amelyből a látszat szerint ki van közösítve. Így és csak így lehetne a két elemet, a magyart és az olaszt, egyelőre külön-külön, később pedig együttesen bevonni abba a munkába, amelyet Fiume és az ország érdekében a tengerparton elvégezni kell.

A fiumei horvátság térjoglatási munkája az utolsó évtized műve. Nem tagadható, hogy a szláv energia, eszesség, szorgalom és szívós

kítartás művelte ezt a váratlan fordulatot, de az sem vonható kétségbe, hogy a fiumei horvátság nagy erőt bír a zágrábi támogatásban. Egyelőre csak gazdasági téren tapasztalható a horvát befolyás, de a pénzzel jár a hatalom is így nem lehet kétes, hogy néhány év múlva más hódító irány felé fog fordulni a horvát buzgólkodás.

Igaz, hogy Magyarországnak végeredményében nincs mit félnie a horvát uralomtól Fiumében, mert a feisőbb fórum marad mindenkor a magyar államhatalom, amelynek módjában van minden renitenskedést elfojtani, de ez nem lehet cél és jobb ezen a téren az előmunkálatokat okosan végezni. A horvátok országuktól pártolásban részesülve, nemzeti öhajukat könnyűszerrel képesek kielégíteni.

A negyedik csoport az idegenek csoportja: németek, osztrákok, olaszok, szerbek, angolok stb. Ezek nagyobb részben egy-egy másik csoporthoz csatlakoznak.

Ezen helyzet-ismertetés után a város is belátja, hogy a fiumei ügyekkel komolyan foglalkozni kell. A mai helyzetet sem tűrni, sem erősíteni nem szabad. Elsősorban szól ez a kormánynak, amely még mindig hangoztatja abbéli szándékát, hogy 1917-ben föllállítja a vámsorompókat Ausztria ellen. Hát nem gondol rá, hogy egyetlen kikötővárosunkat erre az eshetőségre elő kell készíteni még abban az esetben is, ha az önálló vámterület 1957-ben lép életbe?

Fiume fontossága megköveteli a mostani áldatlan állapotoknak megváltását és a kormány kötelessége, hogy ezt a föladatot teljesítse.

— Horvátok és szerbek. A „Finale“ című sokat emlegetett röpirat szerzője, Nasztics György Cetinjéből elutazván, utközben sok helyütt érezhette a nép haragját. Amint Castel-nouvóban a hajóból kiszállt, a parton összegyűlt tömeg záptojásokkal dobálta meg. Raguzában megérkezése hírére a hajóállomáson nagy néptömeg verődött össze, mely a rendőrbiztostól követelte, hogy tiltsa meg Naszticsnak a hajóból való kiszállást, mert ellenkező esetben a tengerbe dobják. Nasztics elbujt a hajóban és nem is mert mutatkozni. Mosztárban a pályaudvaron a közönség szintén tüntetést rendezett ellene, azonban kivonult csendőrség megakadályozott minden rendezavarást. A horvát-szerb koalíció tegnap értekezletén a berlini interparlamentáris konferencián való részvétel kérdésén kívül még a magyar országgyűlésen ezentul követendő taktika felett is folyt a tanácskozás, ez irányban azonban határozatot nem hoztak, mert e tekintetben csak közvetlenül az országgyűlés összeülése előtt fog a koalíció teljes értekezletében határozni. Annyi már most is bizonyos, hogy a horvát képviselők a delegációk megválasztásaiban részt fognak venni. A horvát haladó párt e hó végével kongresszust fog tartani, hogy a Tenger-melléken való pártszervezést megbeszélje.

UJDONSÁGOK.

Lapunk legközelebbi száma a Kisaszszonyi ünnep miatt szerdán délután a rendes időben jelenik meg.

— **Személyi hír.** Gróf Nákó Sándor fiumei kormányzó több heti távollét után ma reggel visszaérkezett Fiuméba.

— **Uszóverseny Cantridán.** Tegnap délután folyt le a cantridai Mittel-féle fürdőben a Fiumei Athletikai Klub által rendezett idei uszóverseny, melynek díjaira ugy Budapestról, mint Bécsből számos elsőrendű uszó pályázott. A verseny, melynek a legszebb idő kedvezett, délután fél négykor kezdődött óriási közönség jelenlétében: Az eredmények a következők:

Tanulók versenye, 50 yard I. Engelsberg R., II. Mann E.

Junior uszás 100 yardra I. Róth H. Budapest, II. Svoboda A. Bécs.

Quarnero bajnokság 100 yardra I. Halmay Zoltán, II. Borovi F. Budapest.

Melluszás 200 yardra. Első lett Toldy Ödön, második Jax J. Bécs, harmadik Ofner Fiume.

Gyorsuszás 50 yardra. Első Munk J. Budapest, második Köllner R. Bécs.

Quarnero bajnokság 804¹/₂ m.-re. A pályát Scheff Ottó Bécs egyedül uszta végig.

Hátuszás fiumeieknek 50 yardra. Első Mattersdorfer H., második Tänzer T.

Leányverseny 50 yardra. Első Engelsberg Elza Fiume, második Zehentner Lujza.

Battagliarini emlékverseny 220 yardra. Első Halmay Zoltán, második Munk J. Budapest.

Ifjusági verseny 50 yardra. Első Róth H., második Rickert J. Budapest.

Junior stafétauszás háromszor 50 yard. Győzött a Wiener Atl. Schwimmklub „B” stafétája.

Hátuszás 100 yardra. Első Hendl K. Budapest, második Borovi F. Budapest.

Főverseny 402 m.-re. Győzött Munk J. Budapest, Schuh F. bécsi uszó második lett.

Gyorsuszás fiumeieknek 50 yardra. Első Halász J. mások Mathiasz K.

Ezután a bécsiek két csapata a vizipóló mutatta be a közönség nagy éreklődése mellett. Az egyik oldalon négy goal esett a másik csapatjával szemben.

A verseny kitünő rendezéséért elsősorban Springer S. J. a Fiumei Athletikai Klub vezető sportferfiát illeti az elismerés.

— **Az Adria új szerződése.** A P. N. írja: Az Adria magyar királyi tengerhajózási társaság szerződéséről megírtuk, hogy a kormány — állítólag — félvén a néppárti támadásoktól — egyelőre — nem akarja meghosszabbítani. A szerződés tudvalevően csak 1911-ben jár le, de a társaság igazgatósága még a nyár elején jelezte a kormánynak, hogy új, több milliós beruházást csak akkor hajlandó tenni, ha a kormány 10 esztendőre kitolja a szerződés határidejét. A tárgyalások megindultak s már odáig jutottak, hogy több vonásokban meg is egyeztek a teljesítmények dolgában. Most beavatott oldalról azt közlik velünk, hogy az Adria igazgatósága a mostani kedvezőtlen hajózási viszonyok miatt nem igen szorgalmazza az új szerződés megkötését. A valószínűség mégis amellett szól, hogy az Adria új szerződését még e hó folyamán meghosszabbítja a kormány.

— **Szedő-sztrájk a „Voce del Popolo” nyomdájában.** Még a múlt hét péntekén kitört a szedősztrájk a Voce del Popolo helybeli olasz napilap nyomdájában. A sztrájk oka az, hogy a nyomda tulajdonosai Fronza-Zanella nem akarták magukat alávetni egy az általuk provokált nyomdász segédektől és nyomda tulajdonosokból álló békéltető bírósági határozatnak, mely szerint kötelesek a saját személyzetükből egy szedőt kitaníttatni a gép-szedésre. Ily formán, — mivel a kollektív szerződés legfelsőbb fóruma hozta ezt a határozatot, — segédeknek lévén igazuk és így a harcuk is jogosult. Zanella képviselő ur természetesen minden követ megmozgat, hogy a segédek jogos harcát letörje. Fenyegeti a sztrájkolókat rendőrséggel, belügyminiszterrel és lapjában a segédekkel rágalmozza. A fiumei munkásságnak legalább most alkalmuk van meggyőződni a népképviselő urnak munkásszeretői s azt hisszük, hogy a munkás-választóknak a jövőben lesz gondjuk arra, hogy a

deputató ur ne képviselje őket és érdemesebb emberre adják szavazatukat. A Fiumei Estilap mely ugyanezen nyomdában készül, Zanellának örjögése miatt ugyancsak nem jelenhet meg, mert a „F. E.” szedői szolidaritást vállaltak a „Voce” szedőivel. Így tehát az Estilapot ártatlanul érinti a sztrájk, mely azonban nem is irányul ellene.

— **Nemzetközi uszóverseny Abbaziában.** A bécsi Amatőr Uszók Egyesülete holnap szeptember 8-án az Angolina-fürdőben nemzetközi uszóversenyt rendez. A verseny programja következő:

1. Juniorverseny 600 méter

2. Kombinált uszás 150 méterre. 50 méterenkint mell, hát és tetszésszerűtlen uszásmód kivéve a mell és hát.

3. 50 méteres fiuverseny, amelyben azok vehetnek részt, akik a 15 évet még be nem töltötték.

4. Osztrák bajnokság, 1000 méteres. Nevezés 25 korona. A győztes arany érmét, a második és harmadik ezüst érmét kap tekintet nélkül a résztvevők számára, míg ellenben azok, akik ¹/₁₀ idővel az első díj győztese után érkeznek célhoz, diszkvalifikációt nyerne.

5. Oldaluszás 50 méterre. mesteruszkó kizárásával.

6. Hölgyverseny 50 méter.

7. Buváruszás. Legnagyobb távolság 50 méter, egyenlő eredményél az idő dönt.

8. Fejuszás 5 méter.

9. Hátuszás 100 méter.

10. Akadályuszás 100 méter. Két akadályuszás és alámerülés.

11. Fejgrás. 3 köteles és három önálló ugrás. Köteles ugrások: 1. Ugrás helyről. 2. Fejgrás nyújtott karokkal. 3. ¹/₂ Salto hátra. Három önálló ugrás 6, 7, 8. nehézségi fokozatokból.

12. Lányok versenye. 50 méter. Résztvehetnek 14 éven aluli lányok.

13. Melluszás. 400 méter.

14. Senioruszás. 50 méter. Harminc éven aluli férfiak részére.

15. Stafétauszás. 200 méter. Jegyzés 12 korona. Minden egyesület négy uszót állít, akik közül az első 50 méter melluszással, a második 50 méter hátuszással, a harmadik 50 métert oldaluszással s a negyedik spanyol ugrással teszi meg az utat.

16. Vendégek versenye. Résztvehetnek fürdővendégek és abbaziaiak.

— **A szokolisták ünnepe** A szusáki szokolista gyűlés, melynek fő programja a szusáki szokol egyet új zászlójának felavatása, nagy és fényesnek ígérkező ünnepség keretében fog lefolyni. A rendező bizottság nagy előkészületet tett az érkező vendégek fogadására. A Continental-szálloda mellett elhaladó baloldali uton hatalmas diadalkapu emeli az ünnepély fényét. A rendezőség felszólította a lakosságot, hogy otthonát ossza meg a szokolista vendégekkel és ingyen adjon neki hajlékot. A nemzeti ünnep fényének emelésére pedig minden házat zászlókkal drapériával díszítettek fel és minden ablakot kivilágítanak. Ma már az egész város ünnepi mezt öltött magára.

A költségek fedezésére Supilo lapja a „Novi List” adakozásra hívta föl a tengermelék horvátjait. „A haza javáért, a haza oltárára” gyorsan gyűlnek össze a koronák. A horvát bankok, kereskedelmi vállalatok, egyesületek 50—100 koronás adománnyal járulnak a gyűjtéshez. A legújabb kimutatás szerint közel 8 ezer korona folyt be néhány nap alatt a szokolisták méltó fogadtatására. — A zászlószenteléssel egybekötött tornaverseny szép műsorral rendelkezik.

— **Surmin nyugdíjazása.** A horvát-szerb koalíció egyik agilis tagját, Surmin György képviselőt, aki a zágrábi egyetemen az irodalom-történet tanára volt, báró Rauch horvát bán nyugdíjazta. Surmin a királyhoz folyamodott, hogy tanári állását visszakaphassa. Mint Bécsből jelentik, a király Surmin folyamodását elutasította.

— **Iparfejlesztési szakosztály a kereskedelmi minisztériumban.** A kereskedelmi miniszter a minisztériumbeli VI/c. szakosztály I. és II. ügyosztályát mint az ügykör, mind a személyzetre vonatkozóan egyesítette. Az így megalakult szakosztály vezetője Micseh Endre osztálytanácsos lesz. A szakosztály a közszállítással, kiállításokkal, kereskedelmi és iparkamarákkal, valamint az iparfejlesztési ügyekkel fog foglalkozni.

— **A Szandzsák-vasut építése.** A Szandzsák-vasut előmunkálatai, melyeket már hónapok előtt megkezdtek, javában folynak. A felmérési munkálatokat négy kirendeltség végzi. Ezek Prepolje, Sjenica, Novibazar és Mitrovica kerületekben működnek. A török kormány széleskörű intézkedéseket tett, hogy a munkálatok zavartalanul bízottsítsa. A felmérések befejezése után — ami előreláthatólag ez évi szeptember végén fog megtörténni — a kirendeltségek Kostantinapolyba mennek, hogy ott a részletterveket kidolgozzák. Remélik, hogy a Szandzsák-vasut építése a jövő év tavaszán már meg lesz kezdet.

— **Kőolajfinomító-gyár Zágrábban.** A „Fiumei kőolajfinomító-gyár” — mint értesülünk — Zágrábban, Horvátország számára nagy kiterjedésű telepet akar létesíteni. A vállalat emberei a napokban már megtartották a helyszíni szemlét. Az új petrólem-gyár a Medvescák patak régi kiszáradt medre és a vasuti pálya közti területen fog felépülni. A telephez iparvágányt is létesítenek. Az építkezést, melyet a hatósági koncesszió l érkezik, nyomban megkezdik.

— **A kikötőből.** Szeptember 6. Érkezett: „Szápary” magyar gőzös Marseilleből 136 tonna vegyes áruval; „Lika”, a Magyar-horvát tengeri gőzhajózási részvénytársaság új gőzöse Triesztből; „Gilda” osztrák gőzös Triesztből 230 tonna vegyes áruval. Indult: „Gardenia” osztrák gőzös Konstantinápolyba üresen; „Nicolaus” török gőzös Marseilleba 830 tonna fával.

— **Olasz békekongresszus.** Rómából táviratozzák lapunknak, hogy a San-Marinóban ülésező olasz békekongresszuson a szónokok mind az osztrák-olasz félreértések megszüntetése mellett beszéltek. Kifejezték azt a reményüket, hogy most, amikor Ausztriának népparlamentje van, a félreértések és civódások olaszok, szlávok és németek közt ritkábbak lesznek. Elhatározták, hogy Triesztben olasz-szláv bizottságot alapítanak, Londonban pedig osztrák-olasz békeirodát, amelynek a megalapítását a két ország külügyminisztere is helyesli. A kongresszuson lelkesen emlékeztek meg a nemrég elhunyt Türr tábornokról is.

— **Szerencsétlenségek a tengeren.** Newyorkból táviratozzák, hogy odaérkezett jelentés szerint Sanfrancisco partvidékén, a várostól száz mérföldre északra, a „Nord Pacific”-társaságnak egyik hajója a viharban sziklazátonyra jutott, majd a hullámok a parthoz csapták és elmerült. Utasai és személyzete tagjai közül egyetlen egy ember sem menekült meg.

A lisszaboni hír szerint a háborgó tengeren elsüllyedt a „Lujza” portugál bárka. A hajón lévő negyven tengerész közül csak öt maradt életben.

— **A Kereskedelmi Múzeum levelezői.** A kereskedelmi miniszter Vajkai Nándort Génuaába küldötte ki, hogy ott mint a m. kir. Kereskedelmi Múzeum levelezője működjen. — Fenyves Fülöpnek, a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság szalonikii fiókja vezetőjének pedig megbízást adott, hogy Szalonikiban szintén mint a Múzeum levelezője működjen. — A miniszter továbbá Sarbó Emilt, a Múzeum volt novorossziki levelezőjét, továbbá Wottitz Pált, a múzeum antwerpeni levelezőjét, végül Ehrenreich E. Emil liverpooli muzeumi levelezőt megbízatása alól felmentette. — Patak Gusztáv albániai és Antal Oszkár görögországi muzeumi levelezők Budapestre érkeztek és az érdeklődőknek szívesen felvilágosítást működési területük üzleti viszonyairól.

— **Félmillió per.** Bécsből jelentik nekünk: Érdekes pör kezdődött tegnap a bécsi kereskedelmi törvényszéken, amely elé a tengerhajózási társaságok körében nagy kíváncsisággal tekintenek. Amikor annak idejében a régi kormányzat alatt a magyar kivándorlás kérdése miatt a Canard Line és a Continéntális társaságok között a nagy tarifaharc kitört, a Norddeutscher Lloyd Wohl Lajos dr.-t bízta meg a maga érdekeinek képviselésével. Szerződészerűleg bízta meg, hogy egyrészt a Norddeutscher Lloyd, másrészt az Adria hajózási társaság és a magyar kir. kormány között a kölcsönös érdekek kiegyenlítését segítse elő. A helyzet tisztulása után, amidőn a békés állapotok alapja megteremtett, Wohl Lajos dr. szerződése alapján több százezer korona erejéig követelést támasztott a Norddeutscher Lloyd ellen. A Lloyd, mely előbb a békés megegyezést kísérelte meg, utóbb a tiszteletdíj

megfizetését megtagadta. A nagy pör tárgyalása tegnapi kezdődött és pedig Bécs két legkiválóbb ügyvédjének részvételével. A panaszost *Friedschauer* Emil dr. ügyvéd, a panaszolt társaságot *Benedikt* Ödön dr. képviselte. A tárgyalás menete igen érdekesen világítja majd meg a hajózási társaságok belső viszonyait, amennyire azok a kivándorlással kapcsolatosak. Igen tanulságos azokat a belső motívumokat bírói ellenőrzés mellett figyelemmel kísérrni, melyek a legutolsó nagy kivándorlási periódus alkalmával a nagy tarifaharcot előidézték. A tegnapi tárgyaláson a panaszolt társaság az ügy elhalasztását kérte, mivel a panaszolt képviselőjének perelőkészítő iratában előadottakkal szemben nincsen információ. A bíróság e kérelemnek helyt adott és a tárgyalást három hétre elhalasztotta.

— **Dr. Krausz Ödön** nyári szabadságáról visszaérkezett és ismét személyesen rendel fogorvosi műtermében (Fiume, Corso).

Távirat ◀▶ Telefon.

A király Budapesten.

ISCHL, szept. 7. A király gróf Paar főhadsegéd és dr. Kerzl udvari orvos kíséretében ma reggel Bécsen át Budapestre utazott és délután érkezik a nyugati pályaudvarra, ahol fogadására az összes miniszterek megjelennek. Ugyancsak hosszabb tartózkodásra Budapestre érkeznek Ferenc Szalvator főherceg és neje Mária Valéria főhercegnő három gyermekükkel, a király unokáival.

Kossuth Ferenc állapota.

BUDAPEST, szept. 7. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, kinek állapota javult, ma délelőtt hosszasan tanácskozott Ludvig Gyulával, a Máv. elnökgazgatójával. A beteg miniszter azonban pár napig még kénytelen lesz ágyban maradni.

Betiltott beszámoló beszéd.

ZÁGRÁB, szept. 7. Nikolics Vladimir dr. az ogulini kerület országgyűlési képviselője, a horvát kormány volt belügyi osztályfőnöke tegnapra népgyűlést hívott össze Ogulinba, hogy beszámoló beszédet mondjon. A politikai hatóság rendelkezése a csendőrség a gyűlést betiltotta.

Nagybeteg művésznő.

BUDAPEST, szept. 7. Lánzy Ilka, a budapesti nemzeti színház előkelő művésznője budapesti lakásán súlyos betegen fekszik. A művésznő állapota komoly aggodalomra ad okot.

Szenzációs öngyilkosság Budapesten.

BUDAPEST, szept. 7. Császár Jenő budapesti gőzmalom tulajdonos, a józsefvárosi kör elnöke ma reggel addig, amíg felesége a szomszéd szobába ment lakásának hálószobájában halántákon lőtte magát és szörnyen halt. Császár öngyilkossága Budapesten óriási szenzációt keltett, mert a főváros társadalmi és politikai életében előkelő szerepet játszott gavallér öngyilkosságának okát még csak nem is sejtik.

Zavargó pincérek

BUDAPEST, szept. 7. A budapesti szakszevezeti pincérek az éjjeli gyűlést tartottak s utána nagy tömegekben összeverődve sok kávéház és vendéglő ablakait bezúzták. A kivorult rendőrség a zavargók közül sokat letartóztatót, köztük Grünfeld Mihályt, a budapesti pincérek szakszervezetének titkárát.

Egy apáca szerelmi kalandja.

BUDAPEST, szept. 7. A budapesti szent István kórházból tegnap megszökött Propper Alexina lazarista rendi apáca Kiss Oszkár gépész kíséretében. A kórházi igazgatóság feljelentése folytán a rendőrség a szerelmes párt az „Aranyas” szállodába való érkezésekor nyomban letartóztatta és az apácát visszakísérte a kórházba. Propper Alexina huzamos ideig ápolta a kórházban Kiss Oszkár gépészt, aki e közben rábirta a szökésre. A kórház gondnokságának megkeresésére a rendőrség ma reggel az apácát Grácban lakó szüleihez toloncolta.

A bécsi merénylet.

BUDAPEST, szept. 7. A rendőrség ma délelőtt ismét kihallgatta Kragujevics Szávát, a bécsi merénylet, aki beismerte, hogy Reitz Edét ő sebesítette meg, azonban ezt önvédelemből tette.

A szerb egyházi kongresszus összehívása.

KARLÓCA, szept. 7. Nikolic Miron görög keleti szerb püspök a szerb egyházi kongresszust szeptember 15-ére Karlócára összehívta.

A hegymászás áldozata.

REICHENAU, szept. 7. Pollák Mihály dr. a híres bécsi ügyvéd tegnap hegymászás közben a Rax hegységről lezuhant.

Nyilt-tér).

Tekintes szerkesztőség!

Tisztelettel kérem, b. lapjokban alábbi soraimnak helyt adni sziveskedjék:

E hó 1-én a Fiumei Estilap-ban „Okirat-hamisításért letartóztatott hivatalnok” cím alatt egy napihír jelent meg, mely rólam szólt. Tény, hogy egy hasonló nevű egyén helyett én lettem elővezetve, de nem letartóztatva, a hogy azt az illető lap írja. A hatóságok ártatlanságomról meggyőződve, e hó 2-án szabadlábra helyezésemet rendelték el. Ennyi a való tényállás az Estilap hírével szemben.

Fiume 1908 szeptember 6-án.

Neisser Lipót.

*) E rovatban közöltékért a beküldő felelős a szerk.)

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

„De la Ville“

szálloda, kávéház és étterem.
FIUME, Deák-korzó.

Az átutazó és a helybeli magyar-
ság legnagyobb és legked-
veltebb tálalkozó helye.

Tulajdonos
Szentgyörgyi Ferenc.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek stb. stb.

Marse L. Fiume

Via Governo (Corso).

Ujjonnan érkezett szalma- és nemezka-
lapok a legelső bel- és külföldi gyárakból.
Gyermek-különlegességek. Panama-kalapot.

Helyiség változás.

Bátorkodom a n. é. közönséggel tudatni, hogy az eddig a Via Andrassyban fennállt

kávé- és tejszarnokomat

a Piazza Elisabetta és Via Adamich sarkára (az Adria palotával szemközt) helyeztem át.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri tisztelettel
Telefon 534. Fleischhacker C.

Első fiumei magyar uri és női fodrász terem
az Adria Palotában.

Külön női teremben
hajmosás, fésülés,
és mindennemű mo-
dern hajmunkák vé-
geztetnek.

Az uri teremben pontos és jó kiszolgálás.

Titanit a modern kor legjobb robbantó anyaga.

Nem fagy. Teljesen veszélytelen. Nagyon olcsó. Hatása rendkívül erős. Kivánatra díjtalan próbarobbantások.

Képviselő: Piazza István. épít. váltalkozó
Fiume Rastocine 348 Telefon 945.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA
betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

térít meg feleink.
A járadékadót a bank önmaga viseli.

Egy magyar család 7 éves leánykájához keres a délutáni órákra

német ajku leányt

Cím a kiadóhivatalban.

Élő virágcsokrot,

koszorut, virágdiszítést bármely alkalomra izlésesen s olcsón készít Kovács Teréz virágkereskedése Fiume, Corsia Deák 30 (az Ossoinak-ház kapubejárataiban).

Cserepes növényben nagy választék.

Vegytisztító

és szabóműhelyemet

ház lerombolása miatt áthelyeztem
Via Cappuccini 6.

A n. é. közönség további bizalmát és nagy megrendelését várva tisztelettel
Löwinger Mór.

Levelező-Lap hívásra készséggel házhoz megyek.

Izletes házi kosztot

adok mérsékelt árak mellett Via Pomerio 9. l. em. 10. Ugyanott két elegánsan butorozott utcai szoba kiadó.

A felszámolás alatt levő Fiumei Butorgyár Részv. Társ. (Via Macello 6) mindennemű

szalon-irodai s hávóházi széket s egyéb butorberendezéseket mélyen leszállított áron ad el.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Telefon száma 19.

Raktárak: Via delle Pile 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárakat hazai gyártmányu

Excelsior zománcedényekben

Berndorfi Krupp-féle nickel-edényekben

és mindenféle konyha- és háztartási cikkekben.

1.

Az új bérlő által teljesen újjáalakított és kiválóan vezetett
THERAPIA PALACE - CIRKVENICÁBAN
kitünő ellátást és kifogástalan kényelmet nyújt mérsékelt áron.
Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fővényű tengeri fürdő, saját tehenészet,
jéggyár stb. Orvos a házban.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

➔ „A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyei jár. ➔

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

VELENCE - LIDO

PENSION CORNE D'OR

Egyetlen nemzetközi családi penzió a Lidon, csendes fekvésben, gyönyörű kerttel és tágas verandával. Teljesen zanzari mentes.

Kitünő bécsi és magyar konyha

Teljes penzió 7-10 liráért.

Május, június és szeptember havában mérsékelt árak valamint szobák ellátás nélkül is.

Villamos vasúti és hajóösszeköttetés.

(A hajó kikötő helyétől mindjárt jobbra menni).

NEW-YORK

áruház

FIUME, Via Andrassy I. sz.

az általánosan elismert legolcsóbb bevásárlási forrás férfi és női divatcikkek és rövidáruban.

Bonbonniere Móve

Előkelő Mulató

Abbazia Bristol - szálló

Estéknként nemzetközi varieté-előadások kizárólag elsőrendű művészi erők felléptével.

Kitünő szellőztetés.

A fiumei közönség és az idegenek figyelmébe!

A legelső rendű uri és női

divat-különlegességek

Fiumében kizárólag

Alpron Attilio

czégnél a Corsón kaphatók.

SPORT VENDÉGLŐ

Fiume, via Germania 2 a Jellačić kaszárnya mellett.
Izletes magyar konyha. - Kitünő borok.
Kőbányai Polgári Sör.

KUMIN FERENCZ vendéglős.

CRNKOVIC

szálloda, penzió és kávéház.

CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart mentén, a mólótól 2 pezcnyire.

Kitünő magyar és német konyha.

Kitüntetve a német orvos kongresszus által.

Eredeti magyar és német fajborok valamint Müncheni és Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIC JÓZSEF.

ABBAZIA VILLA MELANIE

Szabados penzió

Előkelő magyar otthon közvetlenül a tenger partján saját fürdővel és kitünő konyhával. -- Mérsékelt árak. Kívánatra díjtalan prospektus.

ADRIA ÉTTEREM

— FIUME, —

Piazza Elisabetta. o—o—o Via Adamich. A város központjában.

Idegenek találkozó helye.

Kitünő konyha.

Minden időben friss halak.

Pálma - Hajviz

a legjobb szer korpa és hajhullás ellen.

Kapható CSIZMÁS DEMETER

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló közelében).

és minden drogériában és fodrászüzletben.

Első fiumei magyar kárpitos és diszító

Fiume, via Serpentina 20.

Vállal a legegyszerűbbtől a legmodernebb berendezésig minden nemű kárpitos, diszító és angol börmunkát jutányos árban.

Szíves pártfogást kér Garami József.

a budapesti Steinschneider udv. szállító cég volt munkavezetője.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Felelős szerkesztő: Kovács Ferenc.

NYOMATOTT: A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME.